TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. rugpjūčio 1 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Mokėjimo paslaugos vidaus rinkoje – Direktyva 2007/64/EB – 56 straipsnio 1 dalies b punktas – Mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga „nedelsiant“ informuoti mokėjimo paslaugų teikėją apie jo mokėjimo priemonės praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neteisėtą panaudojimą – 58 straipsnis – Pranešimas apie neautorizuotas mokėjimo operacijas – Mokėjimo paslaugų teikėjo atliekamas tokios operacijos ištaisymas, kuris siejamas su mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga pranešti apie tokią operaciją „nedels[iant] ir ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos datos“ – 60 ir 61 straipsniai – Atitinkama mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėtojo atsakomybė už neautorizuotą mokėjimo operaciją – Viena po kitos atliktos mokėjimo operacijos po mokėjimo priemonės praradimo, vagystės, neteisėto įgijimo ar neteisėto panaudojimo – Pavėluotas pranešimas, pateiktas ne tyčia ir ne dėl didelio neatsargumo – Teisės į grąžinimą apimtis“

Byloje C-665/23

dėl *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija) 2023 m. lapkričio 8 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. lapkričio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

IL

prieš

Veracash SAS

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis (pranešėjas), teisėjai N. Jääskinen, A. Arabadjiev, M. Condinanzi ir R. Frendo,

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Veracash SAS*, atstovaujamos *avocat* R. Froger,

* Proceso kalba: prancūzų.

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard ir T. Lechevallier,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos J. Očková, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Europos Komisijos, atstovaujamos C. Auvret ir G. Goddin,

susipažinęs su 2025 m. sausio 9 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB (OL L 319, 2007, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 187, 2009, p. 5), 56, 58, 60 ir 61 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant fizinio asmens IL ir *Veracash SAS* ginčą dėl atsisakymo grąžinti pinigus, kurie buvo išimti galimai be IL leidimo, dėl tariamai pavėluoto pranešimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2007/64 31–35 konstatuojamosiose dalyse buvo nurodyta:

„(31) Siekiant sumažinti riziką, susijusią su nesankcionuotomis [neautorizuotomis] arba netinkamai atliktomis mokėjimo operacijomis, ir jų pasekmes, mokėjimo paslaugų vartotojas turėtų kuo greičiau informuoti mokėjimo paslaugų teikėją apie visus ginčus, susijusius su tariamai nesankcionuotomis [neautorizuotomis] arba netinkamai atliktomis mokėjimo operacijomis, jeigu mokėjimo paslaugų teikėjas įvykdė savo informavimo pareigas pagal šią direktyvą. Jeigu mokėjimo paslaugų vartotojas laikosi šio pranešimo termino, jis turėtų turėti galimybę pateikti šiuos reikalavimus per nacionalinėje teisėje nustatytą senaties terminą. Ši direktyva neturėtų turėti įtakos kitiems mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų tarpusavio reikalavimams.

(32) Siekiant paskatinti mokėjimo paslaugų vartotoją per daug nedelsiant pranešti savo paslaugų teikėjui apie mokėjimo priemonės vagystę arba praradimą ir taip sumažinti nesankcionuotų [neautorizuotų] mokėjimo operacijų riziką, vartotojas turėtų būti atsakingas tik už ribotą sumą, išskyrus mokėjimo paslaugų vartotojo sukčiavimo ar didelio neatsargumo atvejus. Be to, kai vartotojas praneša mokėjimo paslaugų teikėjui, kad jo mokėjimo priemonei galėjo kilti pavojus, nebeturėtų būti reikalaujama, kad vartotojas padengtų vėliau atsiradusius nuostolius, susijusius su nesankcionuotu [neautorizuotu] tos priemonės panaudojimu. <…>

(33) Siekiant įvertinti galimą mokėjimo paslaugų vartotojo aplaidumą, reikėtų atsižvelgti į visas aplinkybes. Įtariamo aplaidumo įrodymai ir laipsnis turėtų būti vertinami pagal nacionalinę teisę. Sutartinės sąlygos, susijusios su mokėjimo priemonės suteikimu ir naudojimu, kurių poveikis padidintų įrodinėjimo pareigą vartotojui ar sumažintų įrodinėjimo pareigą išdavėjui, turėtų būti laikomos negaliojančiomis.

(34) Tačiau valstybės narės turėtų galėti nustatyti mažiau griežtas taisykles, nei nurodyta pirmiau, kad išlaikytų esamą vartotojo apsaugos lygį ir skatintų pasitikėjimą saugiu elektroninių mokėjimo priemonių naudojimu. <…> Valstybėms narėms turėtų būti leista sumažinti arba visiškai panaikinti mokėtojo atsakomybę, išskyrus mokėtojo sukčiavimo atvejus.

(35) Turėtų būti numatytos nuostatos dėl nuostolių paskirstymo nesankcionuotų [neautorizuotų] mokėjimo operacijų atveju. Mokėjimo paslaugų vartotojams, kurie nėra vartotojai, gali būti taikomos kitokios nuostatos, nes tokie vartotojai paprastai gali geriau įvertinti sukčiavimo riziką ir imtis atitinkamų apsaugos priemonių.“

4 Šios direktyvos 4 straipsnyje buvo pateiktos tokios sąvokų apibrėžtys:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

<…>

5) mokėjimo operacija – mokėtojo arba mokėjimų gavėjo inicijuotas veiksmas, kai lėšos perduodamos, pervedamos arba išimamos neatsižvelgiant į mokėtojo ir mokėjimų gavėjo įsipareigojimus, kuriais grindžiama operacija;

<…>

7) mokėtojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris turi mokėjimo sąskaitą ir leidžia vykdyti mokėjimo iš tos mokėjimo sąskaitos nurodymą arba, jeigu mokėjimo sąskaitos nėra, fizinis arba juridinis asmuo, kuris duoda mokėjimo nurodymą;

<…>

10) mokėjimo paslaugų vartotojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris naudojasi mokėjimo paslauga kaip mokėtojas ir (arba) kaip gavėjas;

<…>

16) mokėjimo nurodymas – mokėtojo arba gavėjo nurodymas jo mokėjimo paslaugų teikėjui įvykdyti mokėjimo operaciją;

<…>

23) mokėjimo priemonė – personalizuota (-os) priemonė (-ės) ir (arba) tam tikros procedūros, dėl kurių susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir mokėjimo paslaugų teikėjas, ir kurias mokėjimo paslaugų vartotojas naudoja mokėjimo nurodymui inicijuoti;

<…>“

5 Minėtos direktyvos IV antraštinėje dalyje „Teisės ir pareigos, susijusios su mokėjimo paslaugų teikimu ir naudojimu“ buvo penki skyriai. Šios IV antraštinės dalies 1 skyriuje „Bendrosios nuostatos“ buvo 51 straipsnis, kuriame buvo apibrėžta minėtos IV antraštinės dalies taikymo sritis. Šio 51 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta:

„Kai mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, šalys gali susitarti visai ar iš dalies netaikyti <…> 59, 61, 62, 63, 66 ir 75 straipsnių. Šalys taip pat gali susitarti dėl kitokio laikotarpio, nei nustatyta 58 straipsnyje.“

6 Tos pačios IV antraštinės dalies 2 skyrius „Mokėjimo operacijų sankcionavimas [autorizavimas]“ apėmė tos direktyvos 54–63 straipsnius. Jos 56 straipsnio „Mokėjimo paslaugų vartotojo pareigos, susijusios su mokėjimo priemonėmis“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Mokėjimo paslaugų vartotojas, turintis teisę naudotis mokėjimo priemone, turi šias pareigas:

<…>

b) sužinojus apie mokėjimo priemonės praradimą, vagystę arba neteisėtą įgijimą ar nesankcionuotą [neautorizuotą] jos naudojimą, nedelsiant pranešti apie tai mokėjimo paslaugų teikėjui arba pastarojo nurodytam subjektui.“

7 Direktyvos 2007/64 57 straipsnyje „Mokėjimo paslaugų teikėjo pareigos, susijusios su mokėjimo priemonėmis“ buvo nurodyta:

„1. Mokėjimo paslaugų teikėjas, išduodamas mokėjimo priemonę, turi šias pareigas:

<…>

c) užtikrinti, kad visada būtų prieinamos tinkamos priemonės, kuriomis naudodamasis mokėjimo paslaugų vartotojas galėtų pateikti pranešimą pagal 56 straipsnio 1 dalies b punktą <…> ir

d) užkirsti kelią mokėjimo priemonės naudojimui, kai yra pateiktas pranešimas pagal 56 straipsnio 1 dalies b punktą.

2. Mokėjimo paslaugų teikėjui tenka mokėjimo priemonės siuntimo mokėtojui ar šios priemonės personalizuotų saugumo požymių siuntimo rizika.“

8 Šios direktyvos 58 straipsnyje „Pranešimas apie nesankcionuotas [neautorizuotas] ar netinkamai įvykdytas mokėjimo operacijas“ buvo patikslinta:

„Mokėjimo paslaugų vartotojui ištaisymą mokėjimo paslaugų teikėjas atlieka tik tuo atveju, jei jis, sužinojęs apie visas nesankcionuotas [neautorizuotas] ar netinkamai įvykdytas mokėjimo operacijas, dėl kurių gali būti pateikiami reikalavimai <…>, praneša savo mokėjimo paslaugų teikėjui nepagrįstai nedelsdamas ir ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos datos, išskyrus atvejus, kai taikytina, kuriais mokėjimo paslaugų teikėjas nepateikė informacijos apie tą mokėjimo operaciją ar nesudarė sąlygų su ja susipažinti pagal III antraštinę dalį[, susijusią su mokėjimo paslaugoms taikomų sąlygų skaidrumu ir informavimo reikalavimais].“

9 Minėtos direktyvos 59 straipsnyje „Mokėjimo operacijų autentiškumo patvirtinimo ir įvykdymo įrodymas“ buvo nustatyta:

„1. Valstybės narės turi reikalauti, kad jei mokėjimo paslaugų vartotojas neigia sankcionavęs [autorizavęs] mokėjimo operaciją, kuri buvo įvykdyta, ar teigia, kad mokėjimo operacija buvo įvykdyta netinkamai, tai jo mokėjimo paslaugų teikėjas turi įrodyti, kad mokėjimo operacijos autentiškumas buvo patvirtintas, ji buvo tinkamai užregistruota, įrašyta į sąskaitas ir jos nepaveikė techninis sutrikimas arba kitas trūkumas.

2. Kai mokėjimo paslaugų vartotojas neigia sankcionavęs [autorizavęs] mokėjimo operaciją, kuri yra įvykdyta, mokėjimo paslaugų teikėjo užregistruotas mokėjimo priemonės naudojimas nebūtinai yra pakankamas įrodymas, kad mokėtojas sankcionavo [autorizavo] mokėjimo operaciją ar kad mokėtojas veikė nesąžiningai arba tyčia ar dėl didelio neatsargumo neįvykdė vieno[s] ar kelių savo pareigų pagal 56 straipsnį.“

10 Tos pačios direktyvos 60 straipsnio „Mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybė už nesankcionuotas [neautorizuotas] mokėjimo operacijas“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Valstybės narės turi užtikrinti, kad, nedarant poveikio 58 straipsniui, nesankcionuotos [neautorizuotos] mokėjimo operacijos atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas nedelsdamas mokėtojui sugrąžintų nesankcionuotos [neautorizuotos] mokėjimo operacijos sumą ir atitinkamais atvejais atstatytų mokėjimo sąskaitos, iš kurios ta suma nurašyta, likutį, kuris būtų, jeigu nesankcionuota [neautorizuota] mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta.“

11 Direktyvos 2007/64 61 straipsnis „Mokėtojo atsakomybė už nesankcionuotą [neautorizuotą] mokėjimo priemonės naudojimą“ buvo suformuluotas taip:

„1. Nukrypstant nuo 60 straipsnio, mokėtojui tenka su nesankcionuotomis [neautorizuotomis] mokėjimo operacijomis susiję nuostoliai iki 150 EUR, patirti dėl prarastos ar pavogtos mokėjimo priemonės panaudojimo arba, mokėtojui neapsaugojus personalizuotų saugumo požymių, dėl neteisėto jos įgijimo.

2. Mokėtojui tenka visi su nesankcionuotomis [neautorizuotomis] operacijomis susiję nuo[s]toliai, jei jis juos patyrė veikdamas nesąžiningai arba dėl didelio neatsargumo ar tyčia neįvykdęs vieno[s] ar kelių pareigų pagal 56 straipsnį. Tokiais atvejais šio straipsnio 1 dalyje nustatyta maksimali suma netaikoma.

3. Tais atvejais, kai mokėtojas nei veikė nesąžiningai, nei tyčia neįvykdė savo pareigų pagal 56 straipsnį, valstybės narės gali sumažinti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą atsakomybę atsižvelgdamos visų pirma į mokėjimo priemonės personalizuotų saugumo požymių pobūdį ir aplinkybes, kuriomis ji buvo prarasta, pavogta ar neteisėtai įgyta.

4. Mokėtojui netenka jokios finansinės pasekmės, atsiradusios dėl prarastos, pavogtos ar neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės, po to, kai jis pateikė pranešimą pagal 56 straipsnio 1 dalies b punktą, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai.

5. Jeigu mokėjimo paslaugų teikėjas nesuteikia tinkamų priemonių, kad būtų galima bet kuriuo metu pranešti apie prarastą, pavogtą arba neteisėtai pasisavintą [įgytą] mokėjimo priemonę, kaip reikalaujama pagal 57 straipsnio 1 dalies c punktą, mokėtojas neatsako už finansines pasekmes, atsiradusias dėl tos mokėjimo priemonės naudojimo, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai.“

12 Šios direktyvos 62 straipsnyje buvo įtvirtintos taisyklės, susijusios su „[g]avėjo ar per jį inicijuotų mokėjimo operacijų sumų grąžinim[u]“, o jos 63 straipsnis buvo susijęs su „[p]rašymai[s] dėl [tokių] mokėjimo operacijų sumų grąžinimo <…>“.

13 Direktyva 2007/64 nuo 2018 m. sausio 13 d. buvo panaikinta ir pakeista 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015, p. 35), pagal Direktyvos 2015/2366 114 straipsnį.

Prancūzijos teisė

14 *Code monétaire et financier* (Pinigų ir finansų kodeksas), kurio redakcija išdėstyta 2009 m. liepos 15 d. Nutarimu Nr. 2009-866 dėl mokėjimo paslaugų teikimui taikomų sąlygų ir mokėjimo įstaigų steigimo (JORF, 2009 m. liepos 16 d., tekstas Nr. 13 ir klaidų ištaisymas JORF, 2009 m. liepos 25 d., tekstas Nr. 18) (toliau – Pinigų ir finansų kodeksas), L. 133-17 straipsnyje nustatyta:

„I – Sužinojęs apie savo mokėjimo priemonės arba su ja susijusių duomenų praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą arba neautorizuotą panaudojimą, mokėjimo paslaugų vartotojas nedelsdamas apie tai praneša savo paslaugų teikėjui arba šio nurodytam subjektui tam, kad priemonė būtų užblokuota.

<…>“

15 Šio kodekso L. 133-18 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

Jeigu vartotojas praneša apie neautorizuotą mokėjimo operaciją L. 133-24 straipsnyje nustatytomis sąlygomis, mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas nedelsdamas grąžina mokėtojui neautorizuotos mokėjimo operacijos sumą ir atitinkamais atvejais atkuria mokėjimo sąskaitos, iš kurios ta suma buvo nurašyta, likutį, kuris būtų buvęs, jeigu neautorizuota mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta.“

16 Minėto kodekso L. 133-19 straipsnyje nustatyta:

„I. – Praradus arba pavogus mokėjimo priemonę atliktos neautorizuotos mokėjimo operacijos atveju prieš pateikdamas L. 133-17 straipsnyje numatytą informaciją mokėtojas prisiima su šios priemonės naudojimu susijusius nuostolius, bet jų suma negali viršyti 150 EUR.

Vis dėlto mokėtojas neatsako už neautorizuotą mokėjimo operaciją, atliktą nenaudojant personalizuotos saugumo priemonės.

II. – Mokėtojas neatsako už neautorizuotą mokėjimo operaciją, jei ji buvo atlikta mokėtojui nežinant neteisėtai įgijus mokėjimo priemonę arba su ja susijusius duomenis.

Jis taip pat neatsako už mokėjimo priemonės padirbimą, jei neautorizuotos mokėjimo operacijos atlikimo metu mokėtojas turėjo savo priemonę.

III. – Mokėtojas neatsako už jokias finansines pasekmes, išskyrus atvejus, kai jis veikė nesąžiningai, jei mokėjimo paslaugų teikėjas nesuteikia tinkamų priemonių, kad būtų galima pateikti informaciją mokėjimo priemonės blokavimo tikslais, kaip numatyta L. 133-17 straipsnyje.

IV. – Mokėtojui tenka visi su neautorizuotomis mokėjimo operacijomis susiję nuostoliai, jei jis juos patyrė veikdamas nesąžiningai arba dėl didelio neatsargumo ar tyčia neįvykdęs <…> ir L. 133-17 straipsniuose nurodytų pareigų.“

17 To paties kodekso L. 133-24 straipsnyje nurodyta:

„Mokėjimo paslaugų naudotojas nedelsdamas praneša savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie neautorizuotą ar netinkamai įvykdytą mokėjimo operaciją ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo pinigų nurašymo iš sąskaitos dienos, priešingu atveju gresiant teisės praradimui, išskyrus atvejus, kai mokėjimo paslaugų teikėjas jam nepateikė informacijos apie tą mokėjimo operaciją <…>

Išskyrus atvejus, kai paslaugų naudotojas yra fizinis asmuo, kuris veikia tikslais, nesusijusiais su savo profesija, šalys gali nuspręsti nukrypti nuo šio straipsnio nuostatų.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 IL turi aukso depozito sąskaitą *Veracash*. 2017 m. kovo 24 d. pastaroji išsiuntė IL adresu naują išėmimo ir mokėjimo kortelę. Nuo 2017 m. kovo 30 d. iki 2017 m. gegužės 17 d. iš šios sąskaitos buvo atliekami kasdieniai išėmimai (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjami išėmimai).

19 Teigdamas, kad negavo šios mokėjimo kortelės ir neautorizavo šių išėmimų, IL kreipėsi į *Tribunal de grande instance d'Évry* (Evri apygardos teismas, Prancūzija), kuris nuo 2020 m. sausio 1 d. tapo *Tribunal judiciaire d'Évry* (Evri bendrasis teismas, Prancūzija), siekdamas, kad iš *Veracash* būtų priteista grąžinti sumas, atitinkančias minėtus išėmimus, ir atlyginti žalą.

20 Kadangi IL ieškinys pirmojoje instancijoje buvo iš dalies atmestas, jis pateikė apeliacinį skundą *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija), o šis jį atmetė 2022 m. sausio 3 d. sprendimu. Šis teismas, kaip ir pirmosios instancijos teismas, nusprendė, kad IL negalėjo remtis Pinigų ir finansų kodekso L. 133-18 straipsnio nuostatomis, nes pranešė *Veracash* apie pagrindinėje byloje nagrinėjamus išėmimus ne „nedelsiant“ ir „iš karto“, bet 2017 m. gegužės 23 d., t. y. praėjus beveik dviem mėnesiams po pirmojo ginčijamo išėmimo.

21 IL pateikė kasacinį skundą *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Grįsdamas savo kasacinį skundą IL nurodo du pagrindus, iš kurių vieno pirma dalis grindžiama Pinigų ir finansų kodekso L. 133-24 straipsnio pažeidimu. Šioje dalyje IL tvirtina, kad *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) pažeidė L. 133-24 straipsnį, nes iš esmės nusprendė, kad jo pranešimas *Veracash* apie pagrindinėje byloje nagrinėjamus išėmimus buvo pavėluotas dėl to, kad buvo atliktas praėjus beveik dviem mėnesiams po pirmojo ginčijamo išėmimo, nors, jo nuomone, pagal L. 133-24 straipsnį banko kortelės naudotojas tokiam perspėjimui pateikti turi 13 mėnesių nuo ginčijamo nurašymo iš sąskaitos dienos.

22 *Veracash*, priešingai, teigia, kad tame pačiame L. 133-24 straipsnyje nustatytas dvigubas terminas ir kad 13 mėnesių terminas yra galutinis. Be to, pagal šios nuostatos struktūrą reikalaujama, kad vartotojas, sužinojęs apie neatitikimą, nedelsdamas apie tai praneštų savo mokėjimo paslaugų teikėjui.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jo nagrinėjamo ginčo sprendimas priklauso nuo to, ar mokėjimo paslaugų teikėjas gali atsisakyti grąžinti neautorizuotos operacijos sumą, kai mokėtojas, pranešęs apie šią operaciją iki 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos termino pabaigos, vėlavo tai padaryti, tačiau vėlavo ne tyčia ar ne dėl didelio neatsargumo.

24 Pažymėjęs, kad atitinkamos Pinigų ir finansų kodekso nuostatos turi būti aiškinamos pagal Direktyvą 2007/64, kuri *ratione temporis* taikoma jo nagrinėjamam ginčui, jis mano, kad, atsižvelgiant į šios direktyvos 58 straipsnio pažodinį aiškinimą, kurį, kaip jis teigia, patvirtina jos 31 konstatuojamoji dalis, galima manyti, kad mokėjimo paslaugų teikėjas turi teisę atsisakyti grąžinti neautorizuotos mokėjimo operacijos sumą vien dėl to, kad mokėjimo paslaugų vartotojas apie tai jam pranešė pavėluotai, nors apie tai jam buvo pranešta per šį 13 mėnesių terminą. Vis dėlto toks aiškinimas atrodo sunkiai suderinamas su minėtos direktyvos 61 straipsnio 2 dalimi. Iš tiesų, jeigu bet kuriuo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neprivalėtų grąžinti mokėtojui neautorizuotos mokėjimo operacijos, apie kurią pastarasis jam pranešė pavėluotai, sumos, taptų nesvarbu, ar pavėluota tyčia, ar dėl didelio neatsargumo, nors šioje nuostatoje, siejamoje su tos pačios direktyvos 56 straipsniu, numatyta, kad ši grąžinimo pareiga netaikoma tik šiomis aplinkybėmis.

25 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime *CRCAM* (C-337/20, EU:C:2021:671) Teisingumo Teismas išaiškino Direktyvos 2007/64 58 straipsnį, jis nepriėmė sprendimo dėl mokėtojo pareigos nedelsiant informuoti mokėjimo paslaugų teikėją, kad jis nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, nesilaikymo pasekmių.

26 Žinoma, šiuo klausimu egzistuoja interesas skatinti mokėtoją rūpestingai informuoti savo mokėjimo paslaugų teikėją. Vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, Direktyvos 2007/64 61 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas neketino nubausti už bet kokį vėlavimą, neatsižvelgiant į aplinkybes, ir visiškai atimti iš mokėtojo teisę į grąžinimą. Taigi jis linkęs šią direktyvą aiškinti taip, kad, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai ir pranešė pasibaigus 13 mėnesių terminui, iš mokėtojo turi būti atimta teisė į grąžinimą tik dėl neautorizuotų mokėjimo operacijų patirtų nuostolių, kurių būtų galima išvengti nedelsiant pranešus, ir su sąlyga, kad pranešta pavėluotai tyčia arba dėl jo didelio neatsargumo.

27 Tokiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2007/64] 56, 58, 60 ir 61 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad mokėtojas netenka teisės į neautorizuotos mokėjimo operacijos sumos grąžinimą, jeigu pavėlavo pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie neautorizuotą operaciją, nors tai padarė per 13 mėnesių nuo pinigų nurašymo iš sąskaitos datos?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar mokėtojo teisės į grąžinimą atėmimas priklauso nuo to, kad pranešti pavėluota tyčia arba dėl mokėtojo didelio neatsargumo?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas, ar mokėtojas netenka teisės į tai, kad jam būtų grąžintos visų neautorizuotų mokėjimo operacijų, ar tik tų, kurių būtų galima išvengti, jei apie jas nebūtų pavėluota pranešti, sumos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

28 Pirmiausia reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami išėmimai buvo atlikti naudojant kortelę, kurios ieškovas pagrindinėje byloje teigia negavęs.

29 Šiomis aplinkybėmis svarbu priminti, pirma, kad pagal Direktyvos 2007/64 4 straipsnio 5 punkte pateiktą apibrėžtį lėšų išėmimas yra „mokėjimo operacija“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Be to, pagal šio 4 straipsnio 23 punktą sąvoka „mokėjimo priemonė“ reiškia bet kurią personalizuotą (-as) priemonę (-es) ir (arba) tam tikras procedūras, dėl kurių susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir mokėjimo paslaugų teikėjas ir kurias mokėjimo paslaugų vartotojas naudoja „mokėjimo nurodymui“ inicijuoti; pagal minėto 4 straipsnio 16 punktą ši sąvoka reiškia bet kokį mokėtojo arba gavėjo nurodymą jo mokėjimo paslaugų teikėjui įvykdyti „mokėjimo operaciją“.

30 Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjamas ginčas susijęs su keliomis tariamai neautorizuotomis mokėjimo operacijomis, kurios buvo atliktos naudojant mokėjimo priemonę. Vis dėlto, kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra nuorodos šiuo klausimu, neįmanoma nustatyti, ar ši mokėjimo priemonė turi būti laikoma prarasta, pavogta, neteisėtai įgyta ar neautorizuotai panaudota, todėl, siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, reikės išnagrinėti visas šias galimybes.

31 Direktyvos 2007/64 57 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad mokėjimo paslaugų teikėjui tenka mokėjimo priemonės siuntimo mokėtojui ar šios priemonės personalizuotų saugumo požymių siuntimo rizika. Taigi, atsižvelgdamas į aplinkybes, dėl kurių kilo ginčas pagrindinėje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi iš anksto įsitikinti, kad nekilo tokios rizikos dėl to, kad aptariamas mokėjimo paslaugų teikėjas išsiuntė mokėjimo priemonę, naudotą pagrindinėje byloje nagrinėjamiems išėmimams atlikti, o dėl to šios rizikos pasekmės turėtų tekti šiam teikėjui.

Dėl pirmojo klausimo

32 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti mokėjimo paslaugų vartotojui tenkančios pareigos pranešti apie neautorizuotas mokėjimo operacijas apimtį. Ši pareiga pranešti konkrečiai numatyta Direktyvos 2007/64 58 straipsnyje.

33 Taigi reikia suprasti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2007/64 58 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad iš mokėjimo paslaugų vartotojo atimama teisė reikalauti ištaisyti operaciją, jeigu jis nedelsdamas nepranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, nors apie tai jam pranešė per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos.

34 Kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (žr. 1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12 punktą ir 2025 m. kovo 6 d. Sprendimo *Cymdek*, C-20/24, EU:C:2025:139, 38 punktą).

35 Kalbant apie nuostatos, kurią prašoma išaiškinti, formuluotę, reikia priminti, kad Direktyvos 2007/64 58 straipsnyje numatyta, jog mokėjimo paslaugų vartotojui ištaisoma operacija tik tuo atveju, jeigu jis nedelsdamas praneša savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie neautorizuotą ar netinkamai įvykdytą mokėjimo operaciją, dėl kurios galima pateikti pretenzijas, ir ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, išskyrus atvejus, kai mokėjimo paslaugų teikėjas nepateikė informacijos apie šią mokėjimo operaciją ar nesudarė sąlygų su ja susipažinti pagal šios direktyvos III antraštinę dalį. III antraštinė dalis susijusi su mokėjimo paslaugų teikimo sąlygų ir informavimo reikalavimų skaidrumu.

36 Taigi Direktyvos 2007/64 58 straipsnį reikia aiškinti remiantis prielaida, kad mokėjimo paslaugų teikėjas įvykdė pagal šios direktyvos III antraštinę dalį jam tenkančias informavimo pareigas.

37 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad šios nuostatos formuluotėje numatyta mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga „nedelsiant“ pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad jis nustatė, be kita ko, neautorizuotą mokėjimo operaciją, „ir ne vėliau kaip“ per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos. Taigi, remiantis minėta formuluote, mokėjimo paslaugų vartotojo teisei reikalauti ištaisyti neautorizuotą mokėjimo operaciją pirmiausia taikoma dviguba laiko sąlyga.

38 Žinoma, ne visose Direktyvos 2007/64 58 straipsnio kalbinėse versijose vartojamas jungtukas „ir“. Vis dėlto visose šiose kalbinėse versijose nurodyta, kad mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga „nedelsiant“ pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad jis nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, atsiranda nuo to momento, kai vartotojas sužino apie šią operaciją. Tačiau 13 mėnesių terminas pradedamas skaičiuoti nuo nurašymo iš sąskaitos dienos. Tai rodo, kad kalbama apie dvi skirtingas laiko sąlygas.

39 Be to, kaip iš esmės pažymėjo generalinė advokatė išvados 44, 47 ir 48 punktuose, pareiga pranešti „nedelsiant“ yra subjektyvi, nes reiškia, kad mokėjimo paslaugų vartotojas turi veikti kuo greičiau, atsižvelgdamas į aplinkybes, į kurias yra patekęs nuo tada, kai sužino apie neautorizuotą mokėjimo operaciją. Taigi ši pareiga skiriasi nuo pareigos pranešti „per 13 mėnesių“, kuri yra objektyvaus pobūdžio, nes ji pradedama skaičiuoti nuo nurašymo operacijos, dėl kurios galima pareikšti pretenzijas, dienos.

40 Taigi iš Direktyvos 2007/64 58 straipsnio formuluotės matyti, jog iš esmės tam, kad būtų ištaisyta operacija, mokėjimo paslaugų vartotojas privalo nedelsdamas pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, ir pateikti tokį pranešimą ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo nurašymo dienos.

41 Šį pažodinį aiškinimą patvirtina šio 58 straipsnio kontekstas. Šiuo klausimu, pirma, Direktyvos 2007/64 31 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad mokėjimo paslaugų vartotojas turi „kuo greičiau“ informuoti mokėjimo paslaugų teikėją apie visus ginčus, susijusius su tariamai neautorizuotomis mokėjimo operacijomis. Tai, kad ši pareiga pranešti „kuo greičiau“ skiriasi nuo pareigos pranešti per nustatytą terminą, kuri, beje, Direktyvos 2007/64 konstatuojamosiose dalyse nepaminėta, patvirtina, kad minėtame 58 straipsnyje numatyta pareiga pranešti „nedelsiant“ yra savarankiška. Taigi ji skiriasi nuo pareigos pranešti per 13 mėnesių terminą nuo nurašymo iš sąskaitos dienos.

42 Antra, pagal Direktyvos 2007/64 56 straipsnio 1 dalies b punktą mokėjimo paslaugų vartotojas, turintis teisę naudoti mokėjimo priemonę, sužinojęs apie savo mokėjimo priemonės praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neautorizuotą panaudojimą, privalo nedelsdamas apie tai pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui arba jo nurodytam subjektui.

43 Žinoma, terminas, per kurį ši pareiga pranešti turi būti įvykdyta, skiriasi nuo šios direktyvos 58 straipsnyje numatytos pareigos „nedelsiant“ pranešti apie neautorizuotą mokėjimo operaciją. Iš tiesų šis terminas pradedamas skaičiuoti sužinojus ne tik apie bet kokį neautorizuotą mokėjimo priemonės panaudojimą, bet ir apie šios priemonės praradimą, vagystę ar neteisėtą įgijimą. Apie šiuos įvykius gali būti sužinota dar prieš tai, kai minėta priemonė bus naudojama neautorizuotai mokėjimo operacijai. Be to, šios dvi pareigos taip pat skiriasi tuo, kad gali būti, jog ne mokėjimo paslaugų teikėjas, o jo nurodytas subjektas turi būti informuotas apie nagrinėjamos priemonės praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neteisėtą panaudojimą.

44 Vis dėlto, kaip rodo pagrindinės bylos aplinkybės, minėtos direktyvos 56 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta pareiga pranešti ir 58 straipsnyje nustatyta pareiga pranešti gali atsirasti tuo pačiu metu. Tokiomis aplinkybėmis būtų nenuoseklu manyti, kad vien 13 mėnesių termino, skaičiuojamo nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, laikymosi pakanka, kad būtų galima manyti, jog apie nagrinėjamą mokėjimo operaciją buvo pranešta laikantis Direktyvos 2007/64 58 straipsnio reikalavimų, nors jos 56 straipsnio 1 dalies b punkte iš esmės reikalaujama pranešti greičiau.

45 Trečia, tokį pažodinį aiškinimą patvirtina Direktyva 2007/64 siekiami tikslai.

46 Šiuo klausimu, viena vertus, pagal šios direktyvos 31 konstatuojamąją dalį, kurioje paaiškinama jos 58 straipsnio taikymo sritis, mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga „kuo greičiau“ pranešti mokėjimo paslaugų teikėjui apie visus ginčus, susijusius su tariamai neautorizuotomis mokėjimo operacijomis, siekiama sumažinti neautorizuotų mokėjimo operacijų riziką ir pasekmes.

47 Taigi iš šios 31 konstatuojamosios dalies matyti, kad šiame 58 straipsnyje numatyta pareiga pranešti „nedelsiant“ siekiama prevencinio tikslo. Jei vien 13 mėnesių termino, skaičiuojamo nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, laikymosi bet kuriuo atveju pakaktų, kad būtų galima manyti, jog mokėjimo paslaugų vartotojas įvykdė pareigą pranešti, kuri jam tenka pagal minėtą 58 straipsnį, būtų pažeistas šis prevencinis tikslas.

48 Kita vertus, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad 13 mėnesių terminas yra maksimalus, kuriam pasibaigus mokėjimo paslaugų vartotojas nebeturi galimybės reikalauti mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybės už atitinkamą operaciją, net remdamasis kita atsakomybės sistema nei numatytoji Direktyvos 2007/64 58 straipsnyje ir 60 straipsnio 1 dalyje. Taigi šiuo terminu siekiama užtikrinti tiek mokėjimo paslaugų vartotojų, tiek tokių paslaugų teikėjų teisinį saugumą (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CRCAM*, C-337/20, EU:C:2021:671, 48–52 punktus).

49 Tai, kad šis tikslas skiriasi nuo tikslo, kurio siekiama pareiga pranešti „nedelsiant“, patvirtina, kad Direktyvos 2007/64 58 straipsnyje nustatytos dvi laiko sąlygos, kurios iš esmės skiriasi. Be to, pripažinus, kad mokėjimo paslaugų vartotojas turi teisę reikalauti ištaisyti neautorizuotą mokėjimo operaciją, apie kurią jis žinojo, bet delsė pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, būtų pažeistas teisinis saugumas ir mokėjimo paslaugų vartotojo ir jo mokėjimo paslaugų teikėjo atitinkamų interesų pusiausvyra, kurią nustatė Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas Direktyvą 2007/64.

50 Iš tiesų pagal šios direktyvos 60 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi užtikrinti, kad, nedarant poveikio 58 straipsniui, neautorizuotos mokėjimo operacijos atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas nedelsdamas mokėtojui sugrąžintų neautorizuotos mokėjimo operacijos sumą ir atitinkamais atvejais atkurtų mokėjimo sąskaitos, iš kurios ta suma nurašyta, likutį, kuris būtų buvęs, jeigu neautorizuota mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta. Jeigu būtų leidžiama atidėti

mokėjimo paslaugų vartotojo reikalavimų pateikimą pagal minėtą 58 straipsnį iki 13 mėnesių nuo mokėjimo operacijos nurašymo iš sąskaitos dienos, net jei šis vartotojas nagrinėjamą operaciją nustatė gerokai anksčiau, teisinio nesaugumo laikotarpis be objektyvaus pateisinimo būtų pratęstas atitinkamo mokėjimo paslaugų teikėjo nenaudai ir taip būtų pakenkta šiam teisiniam saugumui ir šiai pusiausvyrai.

51 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šios direktyvos 58 straipsnyje numatyta pareiga pranešti laikoma įvykdyta tik su dviem sąlygomis: pirma, mokėjimo paslaugų vartotojas nedelsdamas praneša savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad jis nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, ir, antra, šis pranešimas pateikiamas ne vėliau kaip per 13 mėnesių nuo nurašymo dienos.

52 Atsižvelgiant į tai, dar reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2007/64 IV antraštinės dalies 2 skyriuje nustatytos atsakomybės sistemos struktūrą mokėjimo paslaugų vartotojo pareiga pranešti apie visas neautorizuotas operacijas yra sąlyga, kad ši sistema galėtų būti taikoma šio vartotojo naudai (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CRCAM*, C-337/20, EU:C:2021:671, 38 ir 39 punktus).

53 Taigi, kaip nustatyta šios direktyvos 31 konstatuojamojoje dalyje, darant nuorodą į pranešimą, be kita ko, apie „tariamai“ neautorizuotas mokėjimo operacijas, ši pareiga pranešti yra išankstinis reikalavimas, kuriuo siekiama, kad mokėjimo paslaugų teikėjas būtų informuotas apie tai, kad mokėjimo paslaugų vartotojas nustatė operaciją, kuri, jo nuomone, yra neautorizuota, nes faktinį prašomą ištaisymą reglamentuoja kitos šios direktyvos nuostatos.

54 Konkrečiai kalbant, pirma, norint veiksmingo ištaisymo taikoma sąlyga, kad šis autorizavimo nebuvimas būtų patvirtintas, nes Direktyvos 2007/64 59 straipsnyje šiuo klausimu pateikta tam tikrų patikslinimų, susijusių su mokėjimo operacijų autentiškumo patvirtinimo ir įvykdymo įrodymu. Antra, jam taikomos mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėtojo atsakomybės už neautorizuotas mokėjimo operacijas paskirstymo taisyklės, įtvirtintos, be kita ko, šios direktyvos 60 ir 61 straipsniuose, kuriais, kaip nurodyta minėtos direktyvos 35 konstatuojamojoje dalyje, siekiama reglamentuoti nuostolių paskirstymą neautorizuotų mokėjimo operacijų atveju. Šiuo klausimu taip pat reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šios direktyvos 4 straipsnio 7 ir 10 punktų, sąvoka „mokėtojas“ apima sąvoką „mokėjimo paslaugų vartotojas“ ir, be kita ko, reiškia fizinį asmenį, kuris leidžia vykdyti mokėjimo nurodymą arba pateikia mokėjimo nurodymą. Be to, tos pačios direktyvos 62 ir 63 straipsniuose atitinkamai reglamentuojamas gavėjo ar per jį inicijuotų mokėjimo operacijų grąžinimas ir prašymai dėl tokio grąžinimo.

55 Be to, pagal Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalį, kai mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, šalys gali, pirma, nuspręsti, kad, be kita ko, jos 59, 61, 62 ir 63 straipsniai visiškai ar iš dalies netaikomi, ir, antra, susitarti dėl kitokio termino nei numatytasis šios direktyvos 58 straipsnyje taikymo.

56 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2007/64 58 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad iš mokėjimo paslaugų vartotojo iš esmės atimama teisė reikalauti ištaisyti operaciją, jeigu jis nedelsdamas nepranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, nors apie tai jam pranešė per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos.

Dėl antrojo klausimo

57 Visų pirma primintina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, pagal nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą, įtvirtintą SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų šiam išspręsti nagrinėjamą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui prireikus gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus. Iš tiesų Teisingumo Teismas turi išaiškinti visas Sąjungos teisės nuostatas, kurių reikia nacionaliniams teismams, kad jie išspręstų nagrinėjamas bylas, net jei šios nuostatos nėra aiškiai nurodytos šių teismų klausimuose, pateiktuose Teisingumo Teismui (žr. 1993 m. kovo 18 d. Sprendimo *Viessmann*, C-280/91, EU:C:1993:103, 17 punktą; 2000 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Roquette Frères*, C-88/99, EU:C:2000:652, 18 punktą ir 2025 m. gegužės 8 d. Sprendimo *HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse*, C-697/23, EU:C:2025:338, 22 punktą).

58 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti galimas aplinkybes, leidžiančias manyti, kad dėl delsimo pranešti apie neautorizuotą mokėjimo operaciją iš tikrųjų mokėtojas gali prarasti teisę į operacijos sumos grąžinimą, jeigu ši operacija atlikta dėl mokėjimo priemonės praradimo, vagystės, neteisėto įgijimo ar neteisėto panaudojimo.

59 Šiuo klausimu reikšmingos ne tik Direktyvos 2007/64 58 straipsnio nuostatos, susijusios, be kita ko, su pranešimu apie neautorizuotas mokėjimo operacijas, bet ir šios direktyvos 60 straipsnio 1 dalies ir 61 straipsnio 2 dalies nuostatos, susijusios su atitinkama mokėjimo paslaugų teikėjo ir mokėtojo atsakomybe už neautorizuotą mokėjimo operaciją, taip pat šios direktyvos 56 straipsnio, į kurį daroma nuoroda šio 61 straipsnio 2 dalyje, nuostatos, konkrečiai kalbant, šio 56 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatos, kurios konkrečiai susijusios su ankstesnio šio sprendimo punkto pabaigoje nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis.

60 Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą reikia suprasti, kad antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu, turi būti aiškinami taip, kad kai kalbama apie neautorizuotą mokėjimo operaciją, įvykdytą dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir mokėtojas per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos apie šią operaciją pranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, iš mokėtojo atimama teisė gauti veiksmingą tos operacijos ištaisymą tik tuo atveju, jei jis delsė apie ją pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo.

61 Šiuo klausimu dėl šių nuostatų formuluotės reikia priminti, kad iš Direktyvos 2007/64 60 straipsnio 1 dalyje pateiktos nuorodos į jos 58 straipsnį ir šios direktyvos 31 konstatuojamosios dalies matyti, kad atsakomybės už neautorizuotas mokėjimo operacijas sistemos, nustatytos minėtos direktyvos IV antraštinės dalies 2 skyriuje, taikymas priklauso nuo to, ar mokėjimo paslaugų vartotojas praneša mokėjimo paslaugų teikėjui apie visas neautorizuotas operacijas pagal šį 58 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CRCAM*, C-337/20, EU:C:2021:671, 34, 35, 38 ir 39 punktus), kuriame, kaip matyti iš atsakymo į pirmąjį klausimą, nustatyta dviguba laiko sąlyga.

62 Pagal šią atsakomybės už neautorizuotas mokėjimo operacijas sistemą Direktyvos 2007/64 59 straipsnyje nustatytas mokėjimo paslaugų vartotojui palankus įrodinėjimo pareigos mechanizmas. Iš esmės įrodinėjimo pareiga tenka mokėjimo paslaugų teikėjui, kuris turi

įrodyti, kad mokėjimo operacijos autentiškumas buvo patvirtintas, ji buvo tinkamai užregistruota, įrašyta į sąskaitas. Praktikoje dėl šiame 59 straipsnyje nustatytos įrodinėjimo tvarkos, kai šios direktyvos 58 straipsnyje numatytas pranešimas atliekamas per jame numatytą terminą, mokėjimo paslaugų teikėjui atsiranda pareiga nedelsiant grąžinti sumą pagal tos pačios direktyvos 60 straipsnio 1 dalį (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CRCAM*, C-337/20, EU:C:2021:671, 40 punktas).

63 Vis dėlto šiai pareigai nedelsiant grąžinti atitinkamos operacijos sumą taikomi tam tikri Direktyvos 2007/64 61 straipsnyje nustatyti apribojimai. Konkrečiai kalbant, šio 61 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje numatyta, kad mokėtojui tenka visi su neautorizuotomis mokėjimo operacijomis susiję nuostoliai, jei mokėtojas juos patyrė veikdamas nesąžiningai arba tyčia ar dėl didelio neatsargumo neįvykdė vienos ar kelių pareigų, nustatytų šios direktyvos 56 straipsnyje.

64 Kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 42 punkte, tarp mokėtojui pagal šį 56 straipsnį tenkančių pareigų minėto straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta šio mokėtojo pareiga nedelsiant pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui arba jo nurodytam subjektui, kai jis sužino apie savo mokėjimo priemonės praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neautorizuotą panaudojimą.

65 Taigi iš Direktyvos 2007/64 61 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio, siejamo su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu ir 60 straipsnio 1 dalimi, formuluotės matyti, kad mokėtojas privalo padengti nuostolius, patirtus dėl neautorizuotų mokėjimo operacijų, atsiradusių dėl jo mokėjimo priemonės naudojimo, tik, pirma, kai jis veikia nesąžiningai arba, antra, tyčia ar dėl didelio neatsargumo nedelsdamas nepranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui arba jo nurodytam subjektui apie šios mokėjimo priemonės praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neautorizuotą panaudojimą. Todėl tik tokiais atvejais mokėjimo paslaugų teikėjas atleidžiamas nuo pareigos grąžinti jam neautorizuotų mokėjimo operacijų sumą.

66 Šį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2007/64 56 straipsnio 1 dalies b punkto, 58 straipsnio, 60 straipsnio 1 dalies ir 61 straipsnio 2 dalies nuostatų kontekstas.

67 Iš tiesų, pirma, kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 44 punkte, gali būti, kad Direktyvos 2007/64 56 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta pareiga pranešti ir jos 58 straipsnyje įtvirtinta pareiga pranešti atsiranda tuo pačiu metu. Taigi, kaip taip pat pažymėjo generalinė advokatė išvados 62 punkte, siekiant užtikrinti nuoseklų šios direktyvos aiškinimą, šiame 58 straipsnyje numatytos pareigos pranešti laikymasis šio 56 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytomis aplinkybėmis, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikia nesąžiningai, turi būti vertinamas pagal minėtos direktyvos 61 straipsnio 2 dalyje nurodytus kriterijus.

68 Antra, pagal Direktyvos 2007/64 57 straipsnio 1 dalies d punktą mokėjimo paslaugų teikėjas, išduodantis mokėjimo priemonę, privalo užkirsti kelią bet kokiam mokėjimo priemonės naudojimui po to, kai buvo pateiktas pranešimas pagal šios direktyvos 56 straipsnio 1 dalies b punktą. Be to, šios direktyvos 61 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai, jam netenka jokios finansinės pasekmės, atsiradusios dėl prarastos, pavogtos ar neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės, po to, kai jis pateikė pranešimą pagal 56 straipsnio 1 dalies b punktą, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai. Taigi mokėtojas bet kuriuo atveju nėra suinteresuotas nei atidėti pranešimo, kurį jis privalo pateikti pagal pastarąją nuostatą, nei pranešimo, kurį jis prireikus turi pateikti pagal minėtos direktyvos 58 straipsnį, jei šios dvi pareigos atsiranda tuo pačiu metu.

69 Trečia, teleologiniu požiūriu svarbu pažymėti, pirma, kad šio sprendimo 65 punkte esančiu aiškinimu galima išsaugoti Direktyvos 2007/64 61 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio veiksmingumą. Šiuo tikslu reikia vengti, kad mokėjimo paslaugų teikėjas galėtų remtis prieš mokėtoją paprastu pranešimo apie neautorizuotą mokėjimo operaciją delsimu, siekdamas išvengti pareigos grąžinti lėšas pagal šios direktyvos 60 straipsnio 1 dalį, kai ši operacija atliekama dėl mokėjimo priemonės praradimo, vagystės, neteisėto įgijimo ar neautorizuoto panaudojimo ir kai mokėtojas apie šį praradimą, vagystę, neteisėtą įgijimą ar neautorizuotą panaudojimą sužinojo tik tada, kai nustatė šią operaciją. Iš tiesų, jeigu mokėjimo paslaugų teikėjas turėtų tokią galimybę, šis pirmas sakinys taptų neveiksmingas, nes mokėtojas netektų teisės į grąžinimą, nors nuostoliai, kurių jis patyrė, neatsirastų dėl to, kad jis tyčia ar dėl didelio neatsargumo neinformavo savo mokėjimo paslaugų teikėjo ar jo nurodyto subjekto pagal
Direktyvos 2007/64 56 straipsnio 1 dalies b punktą.

70 Šį aiškinimą patvirtina Direktyva 2007/64 siekiamas tikslas, išreikštas jos 32 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią, siekiant paskatinti mokėjimo paslaugų vartotoją per daug nedelsiant pranešti savo paslaugų teikėjui apie mokėjimo priemonės vagystę arba praradimą ir taip sumažinti neautorizuotų mokėjimo operacijų riziką, vartotojas turėtų būti atsakingas tik už ribotą sumą, išskyrus mokėjimo paslaugų vartotojo sukčiavimo ar didelio neatsargumo atvejus. Iš tiesų ši konstatuojamoji dalis atspindi Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimą skatinti didesnę mokėjimo paslaugų vartotojo apsaugą, kai kalbama apie mokėjimo priemonės vagystę ar praradimą. Taigi toks aiškinimas nepažeidžia mokėtojo ir jo mokėjimo paslaugų teikėjo interesų pusiausvyros, kaip ją nustatė šis teisės aktų leidėjas.

71 Iš Direktyvos 2007/64 58 straipsnio, 60 straipsnio 1 dalies ir 61 straipsnio 2 dalies, siejamų su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu, matyti, kad kai kalbama apie neautorizuotą mokėjimo operaciją, pirma, kuri atliekama dėl prarastos, pavogtos ar neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo arba dėl bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo ir, antra, apie kurią mokėtojas pranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, iš šio mokėtojo iš esmės, išskyrus atvejus, kai jis veikė nesąžiningai, atimama teisė susigrąžinti šios operacijos sumą tik tuo atveju, jeigu jis tyčia arba dėl didelio neatsargumo delsė pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie neautorizuotą mokėjimo operaciją.

72 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją vertinti faktines aplinkybes, turi įvertinti, ar taip yra kiekvieno pagrindinėje byloje nagrinėjamo pinigų išėmimo atveju, nes šiame 58 straipsnyje aiškiai numatytas pranešimas apie atskiras mokėjimo operacijas.

73 Šiuo klausimu, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytą informaciją, apibendrintą šio sprendimo 22–26 punktuose, reikia pridurti, kad, pirma, pagal Direktyvos 2007/64 59 straipsnio 2 dalį, kai mokėjimo paslaugų vartotojas neigia autorizavęs įvykdytą mokėjimo operaciją, mokėjimo paslaugų teikėjo užregistruoto mokėjimo priemonės naudojimo savaime nebūtinai pakanka įrodyti, kad mokėtojas autorizavo mokėjimo operaciją arba kad mokėtojas veikė nesąžiningai arba tyčia ar dėl didelio neatsargumo neįvykdė vienos ar kelių pareigų pagal šios direktyvos 56 straipsnį. Antra, jos 33 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, nurodyta, kad, siekiant įvertinti galimą mokėjimo paslaugų vartotojo neatsargumą, reikėtų atsižvelgti į visas aplinkybes ir kad įrodymai ir įtariamo neatsargumo laipsnis turėtų būti vertinami pagal nacionalinę teisę.

74 Vis dėlto viena iš Direktyvos 2007/64 61 straipsnio 2 dalyje nurodytų sąlygų yra mokėtojo „didelis neatsargumas“, t. y. kaip pažymėjo generalinė advokatė išvados 65 punkte, akivaizdus rūpestingumo pareigos pažeidimas. Be to, kaip konstatuota šio sprendimo 39 punkte, reikia atsižvelgti į mokėtojo situaciją. Taigi, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai, ir atsižvelgiant į galimą Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalies taikymą, jo negalima kaltinti tuo, kad jis savo mokėjimo paslaugų teikėjui „nedelsdamas“ nepranešė, jog nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją dėl prarastos, pavogtos ar neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo arba dėl bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo.

75 Be to, Direktyvos 2007/64 61 straipsnyje patikslinti nuostoliai, kuriuos prireikus turi faktiškai patirti mokėtojas, be kita ko, šio sprendimo 71 punkte nurodytomis aplinkybėmis.

76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu, turi būti aiškinami taip, kad kai kalbama apie neautorizuotą mokėjimo operaciją, įvykdytą dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir mokėtojas per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos apie šią operaciją pranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai, iš jo atimama teisė į veiksmingą tos operacijos ištaisymą tik tuo atveju, jei jis delsė apie ją pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo, sudarančio akivaizdų rūpestingumo pareigos pažeidimą.

Dėl trečiojo klausimo

77 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas trečiąjį klausimą užduoda, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad iš mokėtojo atimama teisė į operacijos ištaisymą, kai jis delsė pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, nors apie tai jam pranešė per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos.

78 Nors į šį pirmąjį klausimą iš esmės buvo atsakyta teigiamai, vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 52–55 punktų, šis atsakymas priklauso nuo įvairių aplinkybių ir, be kita ko, kaip matyti iš antrojo klausimo analizės, nuo to, kad, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai, kai neautorizuota mokėjimo operacija įvyko dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, mokėtojas, kuris pranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie neautorizuotą mokėjimo operaciją per 13 mėnesių nuo mokėjimo operacijos sumos nurašymo iš sąskaitos dienos, gali būti laikomas delsusiu pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad jis nustatė šią operaciją, tik jeigu delsė tyčia arba dėl didelio neatsargumo.

79 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti ir kvalifikuoti nagrinėjamas faktines aplinkybes, atsižvelgdamas, be kita ko, į šio sprendimo 73 ir 74 punktuose pateiktus paaiškinimus.

80 Vadinasi, šį trečiąjį klausimą reikia performuluoti, kad būtų atsižvelgta į atsakymus, pateiktus į pirmąjį ir antrąjį klausimus.

81 Taigi reikia suprasti, kad trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu, turi būti aiškinami taip, kad kai, pirma, kalbama apie vieną po kitos atliktas neautorizuotas operacijas, įvykdytas dėl prarastos,

pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir, antra, mokėtojas, laikydamasis 13 mėnesių termino, skaičiuojamo nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, iš dalies delsė apie tai pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo, iš šio mokėtojo atimama teisė į visų dėl šių operacijų patirtų nuostolių atlyginimą.

82 Šiuo klausimu dėl šių nuostatų formuluotės reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2007/64 60 straipsnio 1 dalį atsakomybė už nuostolius, patirtus dėl neautorizuotų mokėjimo operacijų, iš principo tenka mokėjimo paslaugų teikėjui. Vis dėlto pagal šios direktyvos 61 straipsnio 2 dalį, kurios formuluotė jau priminta šio sprendimo 63 punkte, mokėtojui tenka „visi“ nuostoliai, patirti dėl neautorizuotų mokėjimo operacijų, jeigu mokėtojas šiuos nuostolius „patiria“, be kita ko, dėl to, kad tyčia ar dėl didelio neatsargumo neįvykdė jam pagal šios direktyvos 56 straipsnio 1 dalies b punktą tenkančios pareigos pranešti, ir tokiu atveju netaikoma maksimali 150 EUR suma, nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.

83 Taigi šio 61 straipsnio 2 dalies formuluotėje nustatytas priežastinis ryšys tarp mokėtojo elgesio ir patirtų nuostolių, kurie jam negalės būti kompensuoti.

84 Be to, iš atsakymo į antrąjį prejudicinį klausimą matyti, kad klausimas, ar pranešimas pagal Direktyvos 2007/64 58 straipsnį tokiomis aplinkybėmis, kokios nurodytos 61 straipsnio 2 dalyje, siejamoje su 56 straipsnio 1 dalies b punktu, turi būti laikomas faktiškai uždelstu, kiekvienos operacijos atveju turi būti vertinamas atskirai.

85 Iš to matyti, kad net tuo atveju, kai neautorizuotos mokėjimo operacijos atliekamos pakartotinai ir atliekamos dėl to paties atitinkamos mokėjimo priemonės praradimo, vagystės ar neteisėto įgijimo, iš mokėtojo gali būti atimta teisė į ištaisymą tik dėl tų operacijų, apie kurias jis tyčia arba dėl didelio neatsargumo pranešė uždelsęs savo mokėjimo paslaugų teikėjui.

86 Šį pažodinį aiškinimą patvirtina ne tik tai, kad Direktyvos 2007/64 61 straipsnio 2 dalis yra nuo jos 60 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto principo nukrypti leidžianti nuostata, todėl ji turi būti aiškinama siaurai, bet ir šio sprendimo 81 punkte nurodytų nuostatų kontekstas.

87 Iš tiesų pagal šio 61 straipsnio 4 dalį mokėtojui netenka jokios finansinės pasekmės, atsiradusios dėl prarastos, pavogtos ar neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės, jam pateikus pranešimą pagal šios direktyvos 56 straipsnio 1 dalies b punktą, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai. Be to, pagal minėto straipsnio 5 dalį, jeigu mokėjimo paslaugų teikėjas nesuteikia tinkamų priemonių, kad būtų galima bet kuriuo metu pranešti apie prarastą, pavogtą arba neteisėtai įgytą mokėjimo priemonę, kaip reikalaujama pagal minėtos direktyvos 57 straipsnio 1 dalies c punktą, mokėtojas neatsako už finansines pasekmes, atsiradusias dėl tos mokėjimo priemonės naudojimo, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai. Šios dvi nuostatos patvirtina, kad mokėtojas negali būti laikomas atsakingu už nuostolius, kurių jis negalėjo išvengti.

88 Tokį pažodinį aiškinimą taip pat patvirtina Direktyva 2007/64 siekiami tikslai. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad priežastinio ryšio tarp mokėtojo elgesio ir jo patirtų nuostolių, kurių jis negali susigrąžinti iš savo mokėjimo paslaugų teikėjo, reikalavimas atitinka šioje direktyvoje Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų atitinkamų interesų pusiausvyrą. Iš tiesų šis reikalavimas, kuriuo įpareigojamas mokėjimo paslaugų vartotojas, pagal minėtos direktyvos 31 ir 32 konstatuojamąsias dalis skatina mokėjimo

paslaugų vartotoją nepagrįstai nedelsti pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui apie nustatytas neautorizuotas mokėjimo operacijas. Be to, taip mokėjimo paslaugų teikėjas skatinamas vykdyti jam tenkančias pareigas, kad šis vartotojas galėtų pastebėti tokias operacijas.

89 Šis reikalavimas taip pat leidžia užtikrinti Direktyvos 2007/64 51 straipsnio 1 dalies ir 61 straipsnio 3 dalies veiksmingumą. Viena vertus, tais atvejais, kai mokėjimo paslaugų vartotojas nėra vartotojas, šalims paliekama galimybė nuspręsti, kad šios direktyvos 61 straipsnis netaikomas, arba susitarti dėl kitokio termino, nei numatyta direktyvos 58 straipsnyje, ir taip nustatyti kitokį atsakomybės paskirstymą, kuris gali mažiau apsaugoti mokėjimo paslaugų vartotojus, kurie nėra vartotojai. Kita vertus, išsaugoma galimybė, kuri pagal minėtos direktyvos 61 straipsnio 3 dalį suteikiama valstybėms narėms, apriboti šio 61 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą mokėtojo atsakomybę, jeigu jis neveikė sukčiaudamas ir tyčia nepažeidė pareigų pagal tos pačios direktyvos 56 straipsnį, visų pirma, kaip nurodyta jos 34 konstatuojamojoje dalyje, kad būtų išlaikytas esamas vartotojų apsaugos lygis ir skatinamas pasitikėjimas elektroninių mokėjimo priemonių naudojimo saugumu.

90 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su jos 56 straipsnio 1 dalies b punktu, turi būti aiškinami taip, kad kai, pirma, kalbama apie vieną po kitos atliktas neautorizuotas operacijas, įvykdytas dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir, antra, mokėtojas, laikydamasis 13 mėnesių termino, skaičiuojamo nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, iš dalies uždelsė apie tai pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo, iš šio mokėtojo iš principo atimama teisė susigrąžinti tik tuos nuostolius, kurie atsirado dėl operacijų, apie kurias jis tyčia ar dėl didelio neatsargumo uždelsė pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB, 58 straipsnis

turi būti aiškinamas taip:

iš mokėjimo paslaugų vartotojo iš esmės atimama teisė į operacijos ištaisymą, jeigu jis nedelsdamas nepranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad nustatė neautorizuotą mokėjimo operaciją, nors apie tai jam pranešė per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos.

2. Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su 56 straipsnio 1 dalies b punktu,

turi būti aiškinami taip:

kai kalbama apie neautorizuotą mokėjimo operaciją, įvykdytą dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir mokėtojas per 13 mėnesių nuo nurašymo iš sąskaitos dienos apie šią operaciją pranešė savo mokėjimo paslaugų teikėjui, išskyrus atvejus, kai mokėtojas veikė nesąžiningai, iš jo atimama teisė į veiksmingą tos operacijos ištaisymą tik tuo atveju, jei jis delsė apie ją pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo, sudarančio akivaizdų rūpestingumo pareigos pažeidimą.

3. **Direktyvos 2007/64 58 straipsnis, 60 straipsnio 1 dalis ir 61 straipsnio 2 dalis, siejami su 56 straipsnio 1 dalies b punktu,**

turi būti aiškinami taip:

kai, pirma, kalbama apie vieną po kitos atliktas neautorizuotas operacijas, įvykdytas dėl prarastos, pavogtos, neteisėtai įgytos mokėjimo priemonės panaudojimo ar bet kokio neautorizuoto tokios priemonės panaudojimo, ir, antra, mokėtojas, laikydamasis 13 mėnesių termino, skaičiuojamo nuo nurašymo iš sąskaitos dienos, iš dalies uždelsė apie tai pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui tyčia arba dėl didelio neatsargumo, iš šio mokėtojo iš principo atimama teisė susigrąžinti tik tuos nuostolius, kurie atsirado dėl operacijų, apie kurias jis tyčia ar dėl didelio neatsargumo delsė pranešti savo mokėjimo paslaugų teikėjui.

Parašai.